

בס"ד, אייר תשפ"א

דבר תורה לפרשת בהר בחוקותי – הרב מתניה ידיד

ברחמים תשוב

השבוע נציין חמישים וארבע שנים לאיחודה של ירושלים וחזרה אל אחר כתלנו ומקום מקדשנו. אמירת ההלל ביום זה היא שמחה והודאה על הניסים הרבים שאירעו במלחמת ששת הימים ובראשם החזרה אל ירושלים המאוחדת. מבין התיאורים הרבים על מלחמת העצמאות וכיבוש העיר וחלוקתה ועל מלחמת ששת הימים והחזרה אל העיר המאוחדת נמצא תיאורו של אחד מגדולי ירושלים הרב אליעזר יהודה וולדינברג מחבר שו"ת ציץ אליעזר שנולד בירושלים והיה חבר בית הדין הגדול, ראש ישיבה ופוסק שעסק רבות בהלכות מדינה ואף חתן פרס ישראל לספרות תורנית.

בהקדמתו לכרך השלישי של ספרו הוא מתאר את הפחד והאימה ששררו בירושלים בעת מלחמת העצמאות כאשר היא היתה מובלעת מוקפת באויבים וכך הוא כותב:

"צמרמורת עוברת בכל גופי מדי הזכרי באותה התקופה הנוראה של חבלי לידת המדינה... כמו בחזון עוברים לפני מראה עיני בלהות-המות שתקף אז את כל אחינו בית ישראל בכל ערי ויישובי הארץ בפרט ואת אחינו תושבי ירושלים בפרט אשר שתתה בעונותינו מיד ה' כפלים מכוס התרעלה... אנו תושבי ירושלים בפרט מנותקים היינו מבלי שום קשר עם הערים האחרות ומוקפים אויבים בנפש, הרוגשים וסואנים כים נגרש לבלענו, הרשעים דרכו קשת וכוננו חיצם על יתר לירות במו אופל לישרי לב וכל ירושלים היתה כהר געש, פגזי האויב עפו בלי הפסק מעל לראשנו ודממת מות שררה בכל העיר. לא היתה שכונה אשר לא נפגעה ולא היה רחוב אשר לא נפלו שם חללים"

הרב וולדינברג מתאר כיצד הוא עסוק בפסיקת הלכה על 'מלחמת הגנה והתקפה בשבת' בעיצומה של המלחמה כאשר מעל לראשו עפים פגזי האויב בטבורה של ירושלים. קשה לנו אפילו לדמיין זאת אך כדי להודות על איחודה של העיר צריך ללמוד על כיבושה וחלוקתה.

יחד עם תיאור הקשיים בתוככי העיר מדגיש הרב וולדינברג צ"ל את גבורתם של החיילים וזכרם של הנופלים:

"התהילה והתפארת לחיילנו הגיבורים אשר חרפו את נפשם להילחם כאריות לכיבוש ארצנו הקדושה מידי זרים ולכינון מדינתנו כשפני אריה פניהם כצבאים על ההרים למהר זכנו בעזרת השם להיות שליחי ההשגחה העליונה להוציא לפועל

את השליחות ההיסטורית הזאת, יזכור ה' את אלה שנפלו במילוי שליחותם הקדושה ויחוקו לזיכרון פאר ונצח אלה החיים אתנו היום"

עם איחודה מחדש של העיר וכיבוש חלקים רבים מארץ ישראל במלחמת ששת הימים כתב הרב וולדינברג (צית אליעזר י, א):

"בחסד ד' עלינו וברחמיו הגדולים זכינו לחזות לאחרונה עין בעין בשוב ד' ציון והחזרת ארץ נחלתנו לעם קדשו. **ממש כחולמים היינו על הגאולה ועל התמורה לראות איך שבמשך ימים ספורים קיים בנו ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם, שומע תפלה שמע וקיבל קול שועת עמו ויצאנו משיעבוד לגאולה ומאפילה לאור גדול, גם כל העמים תקעו כף ובעל כרחם הודו בפיהם כי ה' עליון נורא מלך גדול על כל הארץ ידבר עמים תחתינו ולאומים תחת רגלינו יבחר לנו את נחלתינו את גאון יעקב אשר אהב סלה. כל שערי הארץ נפתחו לפנינו, רוב רובם של השטחים בידנו המה וכל המקומות הקדושים תחת שלטונינו הם, ממש אילו פינו מלא שירה כים ולשונינו רינה כהמון גליו אין אנחנו מספיקים להודות לד' על כל הטוב אשר גמלנו"**

בברכת ירושלים שבתפילת שמונה עשרה אנו מתפללים "ולירושלים עירך **ברחמים** תשוב" השיבה לירושלים יכולה להיות בדין ויכולה להיות ברחמים. אנו מתפללים ומבקשים מקירות לבנו שמעתה ואילך נזכה לרחמים רבים בשיבה לירושלים אחרי הקרבות שידענו ואחרי מסירות הנפש של הלוחמים ושל אנשי ירושלים וגדוליה נזכה לראות בבניינה השלם ונעבור מהברכה על בניינה של ירושלים לצמח דוד ולעבודה בבית המקדש.